

2017-139

Archeologienota Heestert Kerkhofplein

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VANQUAETHEM

31-8-2017

1. Gemotiveerd advies

Het terrein, met een oppervlakte van 4350m², is gelegen in Heestert (Zwevegem) aan het Kerkhofplein, op een honderdtal meter ten zuidoosten van de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk. Tussen de kerk en het plangebied bevindt zich het Heestert Military Cemetery en het gewone kerkhof. De noordoostelijke kant wordt begrensd door Chirolokalen. Verder naar het oosten toe bevinden zich de achtertuinen van een woonwijk langs de Kampenhove en Lentelaan. Aan de Westelijke zijde bevindt zich de V-dagstraat en de Outrijvestraat. Het zuidelijke gebied is ingenomen met weilanden. Het terrein is in gebruik als hondentrainingschool 'De Wilskracht Heestert' en grotendeels ingenomen als grasland met wat laag hekwerk. Het noordelijke deel is voorzien van betonklinkers met een oppervlakte van ca. 650m². In het zuidwestelijke deel staat één gebouw (cafeteria), opgetrokken in hout, van ca. 85m² waarlangs twee blokhutjes staan aan de oostelijke kant. Het gebouw staat bekend als Kerkhofplein nr. 3. Kadastraal gezien bevindt het terrein zich op: Zwevegem (Heestert), afdeling 4, sectie B, perceel nr. 1461d/2 en 1461.

De geplande werken bestaan uit twee luiken. In eerste instantie zal het terrein bouwrijp worden gemaakt waarbij het bestaande gebouw, de bijgebouwtjes en het hekwerk afgebroken worden. Ook zullen de betonklinkers in het noorden uitgebroken worden. Als laatste zullen enkele boompjes geroid worden en enkele behouden blijven. Nadien zal een school, voor het lager onderwijs, gebouwd worden met diverse klassen en een sporthal. De school zal een U-vorm hebben met een oppervlakte van 1501m². Zoals te zien op de onderstaande doorsnedes, zal ook een deel ondergronds aangelegd worden. Daarnaast worden speelplaatsen en andere verhardingen voorzien met een oppervlakte van 2590m².

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Wel werd duidelijk dat het terrein een zeker archeologisch potentieel kent. Daarom is voor het volledige projectgebied dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het geselecteerde gebied komt overeen met het volledige plangebied van 4350m² groot. Er wordt geopteerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (boringen, geofysisch, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden. Er dient gelet te worden, alvorens het onderzoek van start gaat, dat de betonklinkers enkel oppervlakkig uitgebroken worden, dat de bomen enkel tot het maaiveldniveau geroid worden¹ en dat de houten gebouwtjes enkel afgebroken worden tot op het maaiveldniveau dit om het archeologisch erfgoed in de bodem te beschermen.

¹ Een deel van de bomen blijft behouden.

2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Heestert (Zwevegem), Kerkhofplein 3

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 82535 en Y: 163806; X: 82625 en Y: 163790

Kadastergegevens: Zwevegem (Heestert), afdeling 4, sectie B, perceel nr. 1461d/2 en 1461.

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 4350m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. De onderzoeksmethode wordt hiernavolgend verder gedetailleerd besproken.

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor een proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Kan het onderzoek meer informatie geven omtrent de ontwikkeling van het dorp Heestert?
 - Zijn er aanwijzingen voor een site binnen de grenzen van het plangebied of ligt het gebied meer in de periferie?
 - Zijn begravingen aanwezig? Zo ja, in één of meerdere niveaus?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken.

De afbakening van het onderzoeksgebied komt overeen met het volledige plangebied zoals te zien op figuur 1. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op leemgronden en ervaring in landelijke dorpskernen.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in leemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.